

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ФАКТОР КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ

ЗАМРИГА Артур Вікторович - Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

В статті розглядаються проблеми реалізації інноваційної діяльності підприємств аграрного сектора. Проведено дослідження і розкрито особливості інноваційної діяльності і інноваційних процесів, які відбуваються в аграрних підприємствах, запропоновано заходи по подальшому розвитку інноваційної діяльності.

Ключові слова: інновації, інноваційна діяльність, інноваційні процеси.

Перехід України до постіндустріального устрою, процеси масової глобалізації, рух України до Європейського Союзу вимагає від національної економіки забезпечення прискореного підвищення конкурентоспроможності аграрного виробництва і підвищення якості продукції, а також спонукають до розробки нової парадигми управління інноваційними процесами аграрних підприємств. Головною метою розвитку аграрної сфери є задоволення потреб існуючих і перспективних ринків продукцією, підвищення конкурентоспроможності продукції вітчизняного аграрного сектора на внутрішньому та зовнішніх ринках на базі інноваційного розвитку, а також зазначаю, що збереження та посилення конкурентних позицій підприємств можливе лише за умови створення дієвої інноваційної системи й ефективного управління нею. Вирішення цього завдання можливе шляхом упровадження широкомасштабної інноваційної діяльності.

Переведення аграрного виробництва на інноваційні засади розвитку ускладнюється переважанням стереотипних уявлень про його об'єктивну незмінність та традиційність, тому, на мою думку, інноваційні процеси повинні визначати успіх підприємств. Найважливішими факторами досягнення високого рівня конкурентоспроможності залишається концентрація виробництва, розвиток виробництва нових видів продукції, всебічне підвищення якості продукції виробленої підприємствами аграрного сектору і стимулювання становлення нових потреб.

У зв'язку з тим, що для багатьох інноваційних рішень будуть потрібні великі інвестиції, більша частина інновацій з'явиться на великих підприємствах агропромислового комплексу. Аграрний сектор як найважливіша сфера діяльності – це своєрідний і яскравий приклад інновації, воно вимагає когнітивної рухливості. Специфіка сільськогосподарської праці полягає в тому, що вона вимагає поєднання природничо-наукових і соціальних знань. Аграрний сектор породив нові складні проблеми і чергові інновації, соціальні, економічні та технологічні одночасно. Подальший розвиток соціального розшарування, політичних структур, торговельних зв'язків і принципів управління – все це виникло як результат проблем, які були породжені введенням цієї сфери діяльності.

Також хочу зауважити, що першочерговим завданням має бути побудова організа-

ційно-інноваційних, економічних та управлінських механізмів, які будуть направлені на інноваційну діяльність, та одержання максимальних економічних ефектів та прибутків підприємствами від впровадження інноваційних технологій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Питанням теоретичних і практичних аспектів інноваційної діяльності підприємств аграрного сектору присвячено значну кількість наукових праць, а саме роботи вчених Дація О.І., Маліка М.Й., Лупенка Ю.О., Кропивка М.Ф., Дем'яненко М.Я., Гришової І.Ю., Шпикуляка О.Г., Стоянової-Коваль С.С., Топіхи В.І., Наумова О.Б., Гнат'євої Т.М., Гаврилюка М.М., Гордійчука А.І., Саблука П.Т., Чабана В.Г., Янковської О.І., Музики П.М. та ряд інших вітчизняних і зарубіжних вчених. Необхідно зазначити, що ряд питань залишаються проблемними, а окремі аспекти управління інноваційними процесами є дискусійними між науковцями і потребують дослідження, зокрема щодо побудови ефективно діючого механізму державної підтримки інноваційної діяльності аграрного сектору України в умовах ринкових перетворень.

Мета статті є дослідження теоретичних основ інноваційної діяльності підприємств аграрного сектору та розробка пропозицій щодо її покращення.

Виклад основного матеріалу

На сьогодні економіка України та аграрний сектор характеризується невисокими показниками інноваційної діяльності, проте ми можемо спостерігати, що все більше аграрних підприємств запроваджують нові технології, види продукції, які вже давно використовуються країнами Західної Європи. Також необхідно зазначити, що аграрний сектор на сьогодні є одним з привабливих як для вітчизняних, так і іноземних інвесторів. Ми повинні розуміти, що аграрні підприємства ще мають недостатній потенціал за допомогою якого можна було провадити інноваційну діяльність.

О.І. Яновська виділила 5 особливостей інноваційного процесу в аграрному секторі, а саме: дослідження живих організмів; провідна роль науково-дослідних установ; залежність від природної зони та клімату; тривалий процес розробки новацій; інновації носять, як правило, покращувальний характер [3].

А.М. Зоргач вважає, що «інноваційна діяльність, як і інноваційний процес у аграрному секторі, порівняно з іншими галузями характеризується тривалими термінами розробок та апробації, що пов'язано зі значною потребою у часі задля того, щоб вивести нові селекції сортів рослин чи порід тварин» [4].

Б. Санто вважає, що інноваційна діяльність складається з наукових, управлінських, виробничо-технологічних, маркетингових та інших факторів, які вступають у функціональний взаємозв'язок і створюють позитивну якісну технічну зміну в результаті консолідованої взаємодії [5].

Поняття «інноваційна діяльність» вважаємо являє собою сукупність ресурсного потенціалу, встановлених процедур, принципів та фінансових, інформаційних механізмів, які забезпечують генерування ідей їхній відбір, реалізацію та створення вартості в межах аграрних підприємств.

Інноваційна діяльність аграрного підприємства формується під впливом й у межах національної інноваційної системи України. Розвиток інноваційної діяльності на сучасному етапі пригальмований, що зумовлено рядом причин [6]:

- відсутність чіткої концепції інноваційних національних пріоритетів;
- системні проблеми у розвитку наукової та науково-технічної сфер;
- незадовільне фінансування наукової й науково-технічної діяльності;
- низька інноваційна активність вітчизняних підприємств;
- неготовність України до повноцінного функціонування в глобальних мережах і структурах.

Необхідно, щоб інноваційна діяльність аграрного підприємства передусім була елементом загальної організаційно-еконо-

Рис.1. Фактори інноваційного розвитку аграрних підприємств

мічної системи, яка за відповідно організованої побудови сприятиме творчому процесу через виконання наступних функцій:

1. Швидкий винахід ідей і використання їх на практиці з мінімальними витратами ресурсів.
2. Відкриття відділів зв'язку всередині організації, які безпосередньо взаємодіють із зовнішніми джерелами інформації з метою своєчасного забезпечення спеціалізованими знаннями.
3. Усунення будь-яких протиріч у координації між інноваційними проектами та командою.
4. Обов'язкова дисципліна для управління знаннями й забезпечення інформацією.
5. Об'єднання цілей на різних рівнях управління підприємством з метою одночасного подолання супротиву інноваціям.

Інноваційна діяльність дає очікувані результати тільки тоді, коли вона раціонально організована (Рис. 2). Причому досвід світової спільноти довів, що найбільш результативною інвестиційна діяльність є при орієнтації в основному на регіональні агропромислові підприємства.

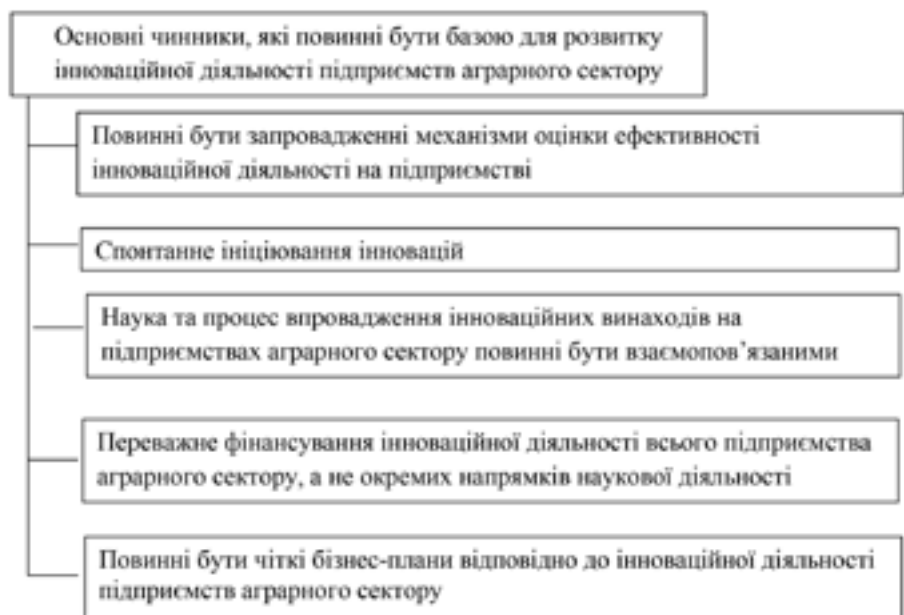

Рис.2. Чинники розвитку інноваційної діяльності підприємств агропромислового сектору

Висновки

За результатами проведеного дослідження можемо прийти до висновку, що інноваційна діяльність підприємств аграрного сектору формується під впливом національної інноваційної системи. При управлінні інноваційною діяльністю

підприємства аграрного сектору необхідно враховувати, по-перше, системність даного процесу, по-друге, наявність інноваційного потенціалу.

Держава повинна більш ефективно впливати на інноваційну діяльність підприємств аграрного сектору проведенням кредитної та амортизаційної політики, наданням фінансової допомоги у вигляді кредитів, бюджетних позик, а також податковою політикою, щоб підприємства могли розвиватись і досягли певних прибутків. На основі інноваційного розвитку можна досягти суттєвого підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору, і Україна має всі шанси зайняти достойне місце на світових ринках продукції аграрного

АНОТАЦІЯ

У статті розглядаються проблеми реалізації інноваційної діяльності підприємств аграрного сектору. Проведено дослідження та розкрито особливості інноваційної діяльності та інноваційних процесів, які відбуваються на аграрних підприємствах, запропоновано заходи щодо подальшого розвитку інноваційної діяльності.

виробництва. Необхідністю є розгалужена інноваційна інфраструктура із науково-дослідними, промисловими підприємствами у вигляді державних і приватних структур, що забезпечило б розвиток і підтримку всіх стадій інноваційного процесу. Комплексна взаємодія науки і виробництва, державної фінансової політики у сфері стимулювання інноваційної діяльності стане запорукою успішного розвитку аграрного сектора.

Література

1. Грановська В.Г. Інноваційний розвиток аграрних підприємств як складова їх конкурентоспроможності / В. Г. Грановська // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. – 2012. – Вип. 1(4). – Т. 2. – С. 105–109 (Серія «Економічні науки»).
2. Гаврилюк М.М. Агропромислового виробництву – інноваційний шлях розвитку // Економіка АПК, 2005.-№8. – С.19–22.
3. Яновська О.І. Особливості інновацій в сільському господарстві:

SUMMARY

Article considers problems of realization of innovative activity of the enterprises of agrarian sector. Research is conducted and features of innovative activity and innovative processes which happen at the agrarian enterprises are opened, measures for further development of innovative activity are offered.

[Електроний ресурс] // Економіка. Управління. Інновації: електронне наукове фахове видання. – 2010. – №2. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/eui/2010_2/10yaoiicg.pdf.

4. Зоргач А.М. Ефективність застосування інноваційних проектів в аграрних підприємствах [Електроний ресурс]. – Режим доступу: // http://www.confcontact.com/2008dec/5_zorgach.htm.

5. Санто Б. Инновация как средство экономического развития / пер. с венгер. – М.: Прогресс, 1990. – 376 с.

6. Ігнат'єва Т.Г. Особливості впровадження інновацій у аграрних підприємствах України / Т. Г. Ігнат'єва // Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки. – 2011. – № 12. – С. 41–46 (Р. II. Економіка та управління національним господарством).

7. Чабан В.Г. Інновації як умова підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору // Економіка АПК, 2006. – №7. С.63–67.